

kteře jsou označeny nápisy VJVQA tedy „*Apulu*“ a MVMJ8V8 tedy „*Fufluns*“. Jsou to zřejmě neslovanská božstva jako *Apolo* a jakýsi blíže neznámý etruský bůžek. Podobně fantastické je čtení nápisu A↓ΞD ΠΞJD vyskytujícího se na několika etruských artefaktech jako „*člen Čecha*“ ve významu *Čech*. Ohledně možnosti výskytu slovanského etnika v oblasti Etrurie a severní Itálie je tedy nutné zachovávat kritickou ostražitost před ukvapenými závěry, aniž by se však odhlíželo od interpretací solidně pravděpodobných předpokládajících vzájemné pronikání jednotlivých kultur.

Druhý typ slovanských run jsou ilyrsko-réticko-panonské čili středoevropské. Pro některá toponyma v rétorománské oblasti se opět od dob Kollárových vyskytují snahy o slovanskou etymologii. Ačkoliv i zde je nutné zachovat náležitou opatrnost, přeci se ukazuje, že podobné snahy hledající základ v jiných jazycích buď naprosto selhávají nebo nepůsobí natolik přesvědčivě. Růžička tvrdí, že nápisy BIATEC na bójských mincích, znamenají vlastně *raženec*, neboť mince se razí bitím. Méně přesvědčivě již působí výklady jiných nápisů na antických mincích nalezených v Čechách nebo v Uhrách. Celkem uspokojivé i když ne zcela přesvědčivé je Růžičkovo čtení nápisů na kamenech, které našel vysloužilý učitel a amatérský archeolog Pavel Križko na Smrčníku v letech 1861 a 1865⁵. Středoevropské slovanské runy se již čtou zleva doprava, avšak stále vykazují značné shody s písmem etruským a venétským.

Skutečnost, že Slované převzali písmo od Venetů, byla zřejmě vnímána jako asimilace, a proto snad došlo k pozdějšímu ztotožnění či zaměnění Slovanů s Veněty. Ostatně podobná situace mohla nastat i v severní Itálii při takovéto asimilaci Slovanů s Etrusky na základě přijetí písma. Nevylučuji tedy ani možnost, že etnonymum *Rus(ký)* pochází ze slova *Etruský* odtržením prvé slabiky. Zde však zůstává nezodpovězena otázka, proč se setkáváme s etnonymem *ruský* poprvé snad až v označení písma, kterým byly psány Evangelium a Žaltář, jež našel sv. Cyril v Chersonu⁶.

⁵ RŮŽIČKA JOSEF. *Slovanská mythologie*, Praha: Alois Wiesner, 1925, str. 43 – 50

⁶ Většina badatelů tvrdí, že zmínka o Evangeliu a Žaltáři psaném *ruskými písmeny* v 8. kapitole *Života svatého Konstantina* je chyba, že správně má být *syřskými* nebo *gótskými*. Eventuelně se uvádí, že katoličtí Gótové usazení na Krymu se nazývali Rósové. srov. VAŠICA, JOSEF. *Literární památky epochy velkomoravské*, Praha: Vyšehrad, 1996, str. 264; DOBROVSKÝ, JOSEF. (Vajs, Josef, ed.) *Cyřil a Metod apořtologové slovanřtí*, Praha: Melantrich, 1948, str. 134. Osobně se přikláním k možnosti, že v původním textu skutečně stálo **русьскими писменами** a že se jednalo o písmo gótských Rósů. Termín Rósové by dobře korespondoval s termíny

Poslední okruh slovanských run jsou polabsko-pobaltické nebo vendické čili severoevropské. V pobaltí se dochovaly staroslovanské runy nejvíce, protože zde se nejdéle drželo při životě slovanské pohanství. Růžička uvádí četné nápisy na soškách slovanských bůžků, na náhrobních a jiných kamelech, apod.⁷ Runy, které se již ve svém tvarosloví vyznačují jistým stupněm nezávislosti na původních etruských a venétských vzorech⁸, se čtou zleva doprava, přičemž u nápisů není žádných pochyb o jejich slavnosti.

Některé slovanské runy nasvědčují, že byly vzorem pro pozdější křesťanské slovanské abecedy jako Aethicovu, protobulharskou a hlaholici. Velice zajímavým prvkem středoevropského slovanského písma je runa Υ s fonetickou hodnotou B , která pravděpodobně vznikla z venétské runy Φ a ta zase pochází z archaické řecké alfabety, ovšem ve venéštině měla fonetickou hodnotu právě B nikoliv PH jako v řečtině. Slovanské runy z oblastí Panonie a Ilyrika se dochovaly jen ojediněle a nedá se předpokládat, že známe všechny původně užívané varianty tohoto písma. Runa s fonetickou hodnotou B se však dochovala v mnoha variantách v Polabí, byla zapisová-

Vizigóti a Ostrogóti, protože by pak jména jednotlivých gótských národů odpovídala jejich geografickému rozložení v severním Černomoří. Vizigóti na západě, Ostrogóti na východě a Rósové na jihu. K označení světových stran se totiž užívali barvy. Bílá pro západ, zelená pro východ, červená pro jih a černá pro sever. srov. SAUSSURE, LEOPOLD DE. *L'origine des noms de Mer Rouge, Mer Blanche et Mer Noire* in: **LE GLOBE**, Genève: Sociéte de géographie de Genève, 1924, vol. LXIII, p. 23. Vizigóti čili Bílí Gótové byli vskutku na západě, Ostrogoti znamená prostě Východní Gótové a Rósové čili Červení byli na Krymu tedy jihu. Avšak ani možnost, že Evangelium a Žaltář byly psány runami etruského původu, které byly nazvány po odtržení první slabiky *ruským písmem* nevylučují. Zvláště u vlastních jmen se dá pozorovat tento jev, abych uvedl příklady nejznámější: *Hispania* → *Spania*, *Aloys* → *Loysi*, *Konstantinopol* → *Istanbul*, *Eleazar* → *Lazar* možná i *Slovenský* → *Venský*.

⁷ RŮŽIČKA JOSEF. *Slovanská mythologie*, Praha: Alois Wiesner, 1925, str. 51 – 56

⁸ Podobnost polabsko-pobaltických run s runami germánskými by nasvědčovala na jejich společný původ. Lubor Mojdl celkem přesvědčivě ukazuje, že germánské runy také pocházejí z run severoitalských nebo venétských, srov. MOJDL, LUBOR. *Encyklopedie písem světa, Písma Evropy, Kavkazu a helénské oblasti*, Praha: Libri, díl I., 2005, str. 64. I zde upozorňuji na možnost asimilace germánů k venětům na základě přijetí písma a na možný původ etnonyma *Vandal* od *Venet(h)*. Nejvíce tvarových shod se nachází mezi runami slovanskými a předvulfilovskými gótskými, ale nedá se z toho nic usuzovat, protože v tomto případě mají stejná písmena naprosto různé fonetické hodnoty.

na $\Psi\psi\Phi\phi\Theta\theta$ a patrně byla vzorem jak pro protobulharskou literu 𐌒 , tak pro hlaholskou bukvu 𐌒 , tak i pro pozdější cyrilskou bukvu Ѧ . Další k vývoji tvarů jednotlivých písmen lze vyčíst z přiložených tabulek.

Ukazuje se tedy, že podle starověkého chápání byla příslušnost k národu a patrně i k náboženství určena užívaným písmem. V tomto kontextu upozorňuji na možnou etymologickou souvislost slov *kniha*, *kněz* a *kníže* s protogermánským *kuningaz* (*král*) a s akadským *kunukku*, (*pečeť*)⁹. Ať už tato slova mají společný původ či nikoli, byl v každém případě vztah mezi písmem, posvátnem a mocí původně vnímán mnohem úžeji než dnes. Již před misí sv. Cyrila a Metoděje byly dřívější četné snahy o christianizaci Slovanů. První křesťanskou slovanskou abecedu patrně sestavil Aethicus Hister. Je to poněkud temná postava křesťanského starověku, o které téměř nic není jisté. Pocházel z urozených rodičů skytské národnosti¹⁰. Údajně to byl současník sv. Jeronýma (*341 †420), jenž prý přeložil jediné dochované Aethicovo dílo *Cosmographia*, původně snad psané ve slovanském jazyce, do latiny. V latinském rukopise z 8. století, který je uložen v lipské knihovně, je na posledním foliantu uvedena tabulka představující 22 liter Aethicovy abecedy s poznámkou, že je on sám vymyslel¹¹.

Kolem roku 400 povolil sv. Jan Zlatoústý neariánským Gótům, kteří žili na Krymu v převážně slovanském prostředí, sloužit sv. liturgii v góťtině a

⁹ srov. **MACHEK, VÁCLAV**. *Etymologický slovník jazyka českého*, Praha: Academia, 1968², str. 262 – 263

¹⁰ Vzhledem k Aethicovu přízvisku Hister a údaji o jeho skytském původu se dá usuzovat, že pocházel z oblasti Dunajské delty. Ztotožnění či spíše překrývání Skýtů se Slovany předpokládají zejména zastánci autochtonity Slovanů.

¹¹ Srov. **WUTKE, HEINRICH**. *Die Kosmographie des Istrier Aithikos im Lateinischen Auszuge des Hieronimus aus einer Leipziger Handschrift...*, Leipzig: Dyk'sche Buchhandlung, 1853, str. 85. Nelze s jistotou tvrdit, že abeceda měla sloužit k zápisu slovanského jazyka. Jména liter jsou jednoznačně neslovanská, dílem připomínají jména řeckých liter, dílem pak jsou záhadná. Čtení těchto jmen ani není jisté. V poslední době dokonce převládá názor, že Aethicus je smyšlená postava a latinský text *Cosmographie* jako údajný překlad napsal pod pseudonymem sv. Jeronýma irský mnich sv. Virgil, který stal biskupem v Salzburgu. srov. **LÖWE, HEINZ**. *Ein literarischer Widersacher des Bonifatius. Virgil von Salzburg und die Kosmographie des Aeticus Ister* in: *Abhandlungen der Geistes- und Sozialwissenschaftlichen Klasse*, Mainz: Akademie der Wissenschaften und der Literatur, 1952, Jahrgang 1951, no. 11.

dokonce vypravil misii k Vizigótům, kteří sídlili severně od Dunaje¹². Tito misionáři zřejmě přišli k markomanské královně Fritigil¹³. Markomanská říše se rozkládala na území Moravy a zasahovala i do Čech a na Slovensko, tak se tedy na naše území dostala liturgie sv. Jana Zlatoústého ještě za jeho pozemského života.

Markomani jsou všeobecně vnímáni jako germánský kmen. Pravděpodobnější je však skutečnost, že domácí obyvatelstvo bylo slovanské a germánského původu byla nanejvýš vládnoucí vojenská šlechta. Pokud se týká samotných Markomanských vládců, je velice zajímavé, že jejich historicky dochovaná jména snad ani jinou než slovanskou etymologii neumožňují. Marobud se zdá být koruptelou od Mirobud, Katvalda od Chotivlad a Balomar od Valomír, apod¹⁴. Z období markomanských válek se dochoval na trenčínské skále římský nápis, který uvádí tehdejší místní název v latinském přepisu *Laugaricio*. Pro toto toponymum navrhuji celkem uspokojivou slovanskou etymologii: ᠋ᠠᠯᠠᠭᠣᠷᠢᠴᠢᠡ [ᠠᠯᠠᠭᠣᠷᠢᠴᠢᠡ¹⁵] tedy *Luhoríčí*. Toponomastika a antroponomastika tedy nasvědčují, že jazyk užívaný v Markomanském království byl slovanský.

Je velmi pravděpodobné, že velice obsáhlý list sv. Jeronýma z roku 403 začínající slovy "*Dilectissimis fratribus Sunniæ et Fretela*"¹⁶, ve kterém se

¹² srov. **МАКАРИЙ (БУЛГАКОВ)**. *История Русской церкви*, Санкт-Петербург, Издательство Спасо-Преображенского монастыря, 1994, кн. I, том. 1, гл. 2

¹³ Notář sv. Ambrože Paulinus Diaconus ve svém díle *Vita Sancti Ambrosii episcopi Mediolanensis* (36, 1 – 2) píše o markomanské královně Fritigil. Fritigil byla patrně původem Vizigótka ariánského vyznání, ale když se dozvěděla o velikém učiteli sv. Ambroži, poslala mu list, ve kterém ho žádala, aby ji napsal, jak má správně věřit a chtěla světce sama navštívit, aby ji on osobně udělil platný křest. Sv. Ambrož potěšen touto zprávou, napsal pro Fritigil obsáhlý dopis na způsob katechismu a zároveň ji nabádal, aby přesvědčila svého manžela, podle Bohuslava Balbína prý Gabina VII., aby udržoval s Římany mír. Fritigil se opravdu do Milána vypravila, ale když do města na sv. Paschu roku 397 dorazila, byl sv. Ambrož již u svého Pána na Nebesích.

¹⁴ srov. **NOVOTNÝ, VÁCLAV**. *České dějiny, Od nejstarších dob do smrti knížete Oldřicha*, Praha: Jan Leichter, 1912, díl I., část 1., str. 136

¹⁵ Pro fonetický přepis rekonstruovaných slovanských run užívám snadno čitelnou cyrilici, což je ovšem anachronismus. Písmena ᠋ a ᠋ je nutno číst v dnešní velkoruské výslovnosti a písmena ᠋ příp. ᠋ je nutno číst jako nosovky.

¹⁶ **SOPHRONIUS EUSEBIUS HIERONYMUS**. *Epistula CVI, Ad Sunniam et Fretelam de psalterio* in: **MIGNE JACQUES PAUL** (ed.) *Patrologiae Latinae Cursus Completus*, Paris: Jacques Paul Migne, 1854, thom. XXII, p. 838

řeší rozdíl různých redakcí žaltáře, je adresován nitranskému biskupovi a královně Fritigil.¹⁷ Z listu sv. Jeronýma však nevyplývá, že by pracovali na gótském překladu sv. Písma, vždyť ten již existoval od ariána Wulfily a byl schválen pro katolické Góty sv. Janem Zlatoústým. V Markomanském království nepochybně bylo i slovanské obyvatelstvo, pro které bylo třeba pořídit slovanský překlad.

Svatý otec Inocenc IV. ve své bule k senskému biskupovi z roku 1248 uznal, že klerici tamní země mají své zvláštní písmo již od dob sv. Jeronýma a potvrdil užívání hlaholištiny ke službám Božím¹⁸. Později Svátý otec Inocenc XI. v předmluvě k edici *Římsko-ilyrského breviáře* z roku 1688 uvedl, že již za časů sv. Jeronýma bylo přeloženo sv. Písmo do slovanského jazyka¹⁹. V tomto kontextu pak není vůbec vyloučeno, že autorem první slovanské abecedy, jakési protohlaholice, byl Sunniův a Fritigilin konzultor a geniální filolog sv. Jeroným. Jako základ pro novou abecedu nejspíše použil více abecedních systémů: gótskou abecedu Vulfilovu²⁰, abecedu Ae-

¹⁷ Sunnia je zapsán na prvním místě seznamu nitranských biskupů, nacházejícím se ve Vatikánském tajném archívu *Vescovi 26 Schedario Garampi 56 Indice 500*, fol. 164 –170, dále uvádí biskupy v Nitře přes Alcuina, Vichinga a Bystríka až po biskupa Erdödiho (1723).

¹⁸ „*Porrecta nobis tua petitio continebat, quod in Slavonia est litera specialis, quam illius terræ clerici se habere a b. Hieronymo asserentes eam observant in divinis officiis celebrandis. Unde ut illis efficiaris conformis, et terræ consuetudinem, in qua existis episcopus, imiteris, celebrandi divina secundum dictam literam a nobis suppliciter licentiam postulasti. Nos igitur attendentes, quod sermo rei et non res est sermoni subjecta, licentiam tibi in illis dumtaxat partibus, ubi de consuetudine observantur præmissa, dummodo sententia ex ipsius varietate literæ non lædatur, auctoritate præsentium concedimus postulatam. Datum Lugundi IV Kal. Aprilis anno V.*“

¹⁹ „*Quum igitur Illyricarum gentium, quæ longe lateque per Europam diffusæ sunt, atque ab ipsis gloriosis Apostolorum Principibus Petro et Paulo potissimum Christi fidem edoctæ fuerunt, libros sanctos jam inde a S. Hieronymi temporibus, ut pervetusta ad nos detulit traditio, vel certe a Pontificatu fel. rec. Joannis Papæ VIII, prædecessoris nostri, uti ex ejusdem datâ super eâ re epistola constat, ritu quidem romano, sed idiomate slavonico, et caractere S. Hieronymi vulgo nuncupato conscriptos, opportuna recognitione indigere compertum sit.*“

²⁰ Jména některých liter hlaholice odpovídají Vulfilovým: азъ - 𐌰𐌶𐌳, ѡита - 𐌱𐌰𐌿𐌶, еръ - 𐌸𐌺, фертъ - 𐌶𐌺𐌿𐌿𐌰 (?). Některá gótská písmena mohla být i tvarovými vzory pro hlaholské bukvý: 𐌰 → ґ, 𐌳 → Ѧ, 𐌸 → ҆, 𐌿 → ҃, 𐌶 → ҄, 𐌿 → ҅, 𐌰 → ҆, 𐌰 → ҇, 𐌰 → ҈.

thicovu, snad i pohanské slovanské runy a na doplnění chybějících sykavek a samohlásek nejspíše použil vzory z perské avesty²¹. Na bystrou mysl sv. Jeronýma pak ukazuje i skutečnost, že jména jednotlivých liter hlaholice, ovšem i pozdější cyrilice²², v abecedním pořadí vytvářejí modlitbu.

† 𐌰 𐌱 𐌲 𐌳 𐌴 𐌵 𐌶 𐌷 𐌸 𐌹 𐌺 𐌻 𐌼 𐌽 𐌾 𐌿 𐍀 𐍁 𐍂 𐍃 𐍄 𐍅 𐍆 𐍇 𐍈 𐍉 𐍊 𐍋 𐍌 𐍍 𐍎 𐍏 𐍐 𐍑 𐍒 𐍓 𐍔 𐍕 𐍖 𐍗 𐍘 𐍙 𐍚 𐍛 𐍜 𐍝 𐍞 𐍟 𐍠 𐍡 𐍢 𐍣 𐍤 𐍥 𐍦 𐍧 𐍨 𐍩 𐍪 𐍫 𐍬 𐍭 𐍮 𐍯 𐍰 𐍱 𐍲 𐍳 𐍴 𐍵 𐍶 𐍷 𐍸 𐍹 𐍺 𐍻 𐍼 𐍽 𐍾 𐍿 𐎀 𐎁 𐎂 𐎃 𐎄 𐎅 𐎆 𐎇 𐎈 𐎉 𐎊 𐎋 𐎌 𐎍 𐎎 𐎏 𐎐 𐎑 𐎒 𐎓 𐎔 𐎕 𐎖 𐎗 𐎘 𐎙 𐎚 𐎛 𐎜 𐎝 𐎞 𐎟 𐎠 𐎡 𐎢 𐎣 𐎤 𐎥 𐎦 𐎧 𐎨 𐎩 𐎪 𐎫 𐎬 𐎭 𐎮 𐎯 𐎰 𐎱 𐎲 𐎳 𐎴 𐎵 𐎶 𐎷 𐎸 𐎹 𐎺 𐎻 𐎼 𐎽 𐎾 𐎿 𐏀 𐏁 𐏂 𐏃 𐏄 𐏅 𐏆 𐏇 𐏈 𐏉 𐏊 𐏋 𐏌 𐏍 𐏎 𐏏 𐏐 𐏑 𐏒 𐏓 𐏔 𐏕 𐏖 𐏗 𐏘 𐏙 𐏚 𐏛 𐏜 𐏝 𐏞 𐏟 𐏠 𐏡 𐏢 𐏣 𐏤 𐏥 𐏦 𐏧 𐏨 𐏩 𐏪 𐏫 𐏬 𐏭 𐏮 𐏯 𐏰 𐏱 𐏲 𐏳 𐏴 𐏵 𐏶 𐏷 𐏸 𐏹 𐏺 𐏻 𐏼 𐏽 𐏾 𐏿 𐐀 𐐁 𐐂 𐐃 𐐄 𐐅 𐐆 𐐇 𐐈 𐐉 𐐊 𐐋 𐐌 𐐍 𐐎 𐐏 𐐐 𐐑 𐐒 𐐓 𐐔 𐐕 𐐖 𐐗 𐐘 𐐙 𐐚 𐐛 𐐜 𐐝 𐐞 𐐟 𐐠 𐐡 𐐢 𐐣 𐐤 𐐥 𐐦 𐐧 𐐨 𐐩 𐐪 𐐫 𐐬 𐐭 𐐮 𐐯 𐐰 𐐱 𐐲 𐐳 𐐴 𐐵 𐐶 𐐷 𐐸 𐐹 𐐺 𐐻 𐐼 𐐽 𐐾 𐐿 𐑀 𐑁 𐑂 𐑃 𐑄 𐑅 𐑆 𐑇 𐑈 𐑉 𐑊 𐑋 𐑌 𐑍 𐑎 𐑏 𐑐 𐑑 𐑒 𐑓 𐑔 𐑕 𐑖 𐑗 𐑘 𐑙 𐑚 𐑛 𐑜 𐑝 𐑞 𐑟 𐑠 𐑡 𐑢 𐑣 𐑤 𐑥 𐑦 𐑧 𐑨 𐑩 𐑪 𐑫 𐑬 𐑭 𐑮 𐑯 𐑰 𐑱 𐑲 𐑳 𐑴 𐑵 𐑶 𐑷 𐑸 𐑹 𐑺 𐑻 𐑼 𐑽 𐑾 𐑿 𐒀 𐒁 𐒂 𐒃 𐒄 𐒅 𐒆 𐒇 𐒈 𐒉 𐒊 𐒋 𐒌 𐒍 𐒎 𐒏 𐒐 𐒑 𐒒 𐒓 𐒔 𐒕 𐒖 𐒗 𐒘 𐒙 𐒚 𐒛 𐒜 𐒝 𐒞 𐒟 𐒠 𐒡 𐒢 𐒣 𐒤 𐒥 𐒦 𐒧 𐒨 𐒩 𐒪 𐒫 𐒬 𐒭 𐒮 𐒯 𐒰 𐒱 𐒲 𐒳 𐒴 𐒵 𐒶 𐒷 𐒸 𐒹 𐒺 𐒻 𐒼 𐒽 𐒾 𐒿 𐓀 𐓁 𐓂 𐓃 𐓄 𐓅 𐓆 𐓇 𐓈 𐓉 𐓊 𐓋 𐓌 𐓍 𐓎 𐓏 𐓐 𐓑 𐓒 𐓓 𐓔 𐓕 𐓖 𐓗 𐓘 𐓙 𐓚 𐓛 𐓜 𐓝 𐓞 𐓟 𐓠 𐓡 𐓢 𐓣 𐓤 𐓥 𐓦 𐓧 𐓨 𐓩 𐓪 𐓫 𐓬 𐓭 𐓮 𐓯 𐓰 𐓱 𐓲 𐓳 𐓴 𐓵 𐓶 𐓷 𐓸 𐓹 𐓺 𐓻 𐓼 𐓽 𐓾 𐓿 𐔀 𐔁 𐔂 𐔃 𐔄 𐔅 𐔆 𐔇 𐔈 𐔉 𐔊 𐔋 𐔌 𐔍 𐔎 𐔏 𐔐 𐔑 𐔒 𐔓 𐔔 𐔕 𐔖 𐔗 𐔘 𐔙 𐔚 𐔛 𐔜 𐔝 𐔞 𐔟 𐔠 𐔡 𐔢 𐔣 𐔤 𐔥 𐔦 𐔧 𐔨 𐔩 𐔪 𐔫 𐔬 𐔭 𐔮 𐔯 𐔰 𐔱 𐔲 𐔳 𐔴 𐔵 𐔶 𐔷 𐔸 𐔹 𐔺 𐔻 𐔼 𐔽 𐔾 𐔿 𐕀 𐕁 𐕂 𐕃 𐕄 𐕅 𐕆 𐕇 𐕈 𐕉 𐕊 𐕋 𐕌 𐕍 𐕎 𐕏 𐕐 𐕑 𐕒 𐕓 𐕔 𐕕 𐕖 𐕗 𐕘 𐕙 𐕚 𐕛 𐕜 𐕝 𐕞 𐕟 𐕠 𐕡 𐕢 𐕣 𐕤 𐕥 𐕦 𐕧 𐕨 𐕩 𐕪 𐕫 𐕬 𐕭 𐕮 𐕯 𐕰 𐕱 𐕲 𐕳 𐕴 𐕵 𐕶 𐕷 𐕸 𐕹 𐕺 𐕻 𐕼 𐕽 𐕾 𐕿 𐖀 𐖁 𐖂 𐖃 𐖄 𐖅 𐖆 𐖇 𐖈 𐖉 𐖊 𐖋 𐖌 𐖍 𐖎 𐖏 𐖐 𐖑 𐖒 𐖓 𐖔 𐖕 𐖖 𐖗 𐖘 𐖙 𐖚 𐖛 𐖜 𐖝 𐖞 𐖟 𐖠 𐖡 𐖢 𐖣 𐖤 𐖥 𐖦 𐖧 𐖨 𐖩 𐖪 𐖫 𐖬 𐖭 𐖮 𐖯 𐖰 𐖱 𐖲 𐖳 𐖴 𐖵 𐖶 𐖷 𐖸 𐖹 𐖺 𐖻 𐖼 𐖽 𐖾 𐖿 𐗀 𐗁 𐗂 𐗃 𐗄 𐗅 𐗆 𐗇 𐗈 𐗉 𐗊 𐗋 𐗌 𐗍 𐗎 𐗏 𐗐 𐗑 𐗒 𐗓 𐗔 𐗕 𐗖 𐗗 𐗘 𐗙 𐗚 𐗛 𐗜 𐗝 𐗞 𐗟 𐗠 𐗡 𐗢 𐗣 𐗤 𐗥 𐗦 𐗧 𐗨 𐗩 𐗪 𐗫 𐗬 𐗭 𐗮 𐗯 𐗰 𐗱 𐗲 𐗳 𐗴 𐗵 𐗶 𐗷 𐗸 𐗹 𐗺 𐗻 𐗼 𐗽 𐗾 𐗿 𐘀 𐘁 𐘂 𐘃 𐘄 𐘅 𐘆 𐘇 𐘈 𐘉 𐘊 𐘋 𐘌 𐘍 𐘎 𐘏 𐘐 𐘑 𐘒 𐘓 𐘔 𐘕 𐘖 𐘗 𐘘 𐘙 𐘚 𐘛 𐘜 𐘝 𐘞 𐘟 𐘠 𐘡 𐘢 𐘣 𐘤 𐘥 𐘦 𐘧 𐘨 𐘩 𐘪 𐘫 𐘬 𐘭 𐘮 𐘯 𐘰 𐘱 𐘲 𐘳 𐘴 𐘵 𐘶 𐘷 𐘸 𐘹 𐘺 𐘻 𐘼 𐘽 𐘾 𐘿 𐙀 𐙁 𐙂 𐙃 𐙄 𐙅 𐙆 𐙇 𐙈 𐙉 𐙊 𐙋 𐙌 𐙍 𐙎 𐙏 𐙐 𐙑 𐙒 𐙓 𐙔 𐙕 𐙖 𐙗 𐙘 𐙙 𐙚 𐙛 𐙜 𐙝 𐙞 𐙟 𐙠 𐙡 𐙢 𐙣 𐙤 𐙥 𐙦 𐙧 𐙨 𐙩 𐙪 𐙫 𐙬 𐙭 𐙮 𐙯 𐙰 𐙱 𐙲 𐙳 𐙴 𐙵 𐙶 𐙷 𐙸 𐙹 𐙺 𐙻 𐙼 𐙽 𐙾 𐙿 𐚀 𐚁 𐚂 𐚃 𐚄 𐚅 𐚆 𐚇 𐚈 𐚉 𐚊 𐚋 𐚌 𐚍 𐚎 𐚏 𐚐 𐚑 𐚒 𐚓 𐚔 𐚕 𐚖 𐚗 𐚘 𐚙 𐚚 𐚛 𐚜 𐚝 𐚞 𐚟 𐚠 𐚡 𐚢 𐚣 𐚤 𐚥 𐚦 𐚧 𐚨 𐚩 𐚪 𐚫 𐚬 𐚭 𐚮 𐚯 𐚰 𐚱 𐚲 𐚳 𐚴 𐚵 𐚶 𐚷 𐚸 𐚹 𐚺 𐚻 𐚼 𐚽 𐚾 𐚿 𐛀 𐛁 𐛂 𐛃 𐛄 𐛅 𐛆 𐛇 𐛈 𐛉 𐛊 𐛋 𐛌 𐛍 𐛎 𐛏 𐛐 𐛑 𐛒 𐛓 𐛔 𐛕 𐛖 𐛗 𐛘 𐛙 𐛚 𐛛 𐛜 𐛝 𐛞 𐛟 𐛠 𐛡 𐛢 𐛣 𐛤 𐛥 𐛦 𐛧 𐛨 𐛩 𐛪 𐛫 𐛬 𐛭 𐛮 𐛯 𐛰 𐛱 𐛲 𐛳 𐛴 𐛵 𐛶 𐛷 𐛸 𐛹 𐛺 𐛻 𐛼 𐛽 𐛾 𐛿 𐜀 𐜁 𐜂 𐜃 𐜄 𐜅 𐜆 𐜇 𐜈 𐜉 𐜊 𐜋 𐜌 𐜍 𐜎 𐜏 𐜐 𐜑 𐜒 𐜓 𐜔 𐜕 𐜖 𐜗 𐜘 𐜙 𐜚 𐜛 𐜜 𐜝 𐜞 𐜟 𐜠 𐜡 𐜢 𐜣 𐜤 𐜥 𐜦 𐜧 𐜨 𐜩 𐜪 𐜫 𐜬 𐜭 𐜮 𐜯 𐜰 𐜱 𐜲 𐜳 𐜴 𐜵 𐜶 𐜷 𐜸 𐜹 𐜺 𐜻 𐜼 𐜽 𐜾 𐜿 𐝀 𐝁 𐝂 𐝃 𐝄 𐝅 𐝆 𐝇 𐝈 𐝉 𐝊 𐝋 𐝌 𐝍 𐝎 𐝏 𐝐 𐝑 𐝒 𐝓 𐝔 𐝕 𐝖 𐝗 𐝘 𐝙 𐝚 𐝛 𐝜 𐝝 𐝞 𐝟 𐝠 𐝡 𐝢 𐝣 𐝤 𐝥 𐝦 𐝧 𐝨 𐝩 𐝪 𐝫 𐝬 𐝭 𐝮 𐝯 𐝰 𐝱 𐝲 𐝳 𐝴 𐝵 𐝶 𐝷 𐝸 𐝹 𐝺 𐝻 𐝼 𐝽 𐝾 𐝿 𐞀 𐞁 𐞂 𐞃 𐞄 𐞅 𐞆 𐞇 𐞈 𐞉 𐞊 𐞋 𐞌 𐞍 𐞎 𐞏 𐞐 𐞑 𐞒 𐞓 𐞔 𐞕 𐞖 𐞗 𐞘 𐞙 𐞚 𐞛 𐞜 𐞝 𐞞 𐞟 𐞠 𐞡 𐞢 𐞣 𐞤 𐞥 𐞦 𐞧 𐞨 𐞩 𐞪 𐞫 𐞬 𐞭 𐞮 𐞯 𐞰 𐞱 𐞲 𐞳 𐞴 𐞵 𐞶 𐞷 𐞸 𐞹 𐞺 𐞻 𐞼 𐞽 𐞾 𐞿 𐟀 𐟁 𐟂 𐟃 𐟄 𐟅 𐟆 𐟇 𐟈 𐟉 𐟊 𐟋 𐟌 𐟍 𐟎 𐟏 𐟐 𐟑 𐟒 𐟓 𐟔 𐟕 𐟖 𐟗 𐟘 𐟙 𐟚 𐟛 𐟜 𐟝 𐟞 𐟟 𐟠 𐟡 𐟢 𐟣 𐟤 𐟥 𐟦 𐟧 𐟨 𐟩 𐟪 𐟫 𐟬 𐟭 𐟮 𐟯 𐟰 𐟱 𐟲 𐟳 𐟴 𐟵 𐟶 𐟷 𐟸 𐟹 𐟺 𐟻 𐟼 𐟽 𐟾 𐟿 𐠀 𐠁 𐠂 𐠃 𐠄 𐠅 𐠆 𐠇 𐠈 𐠉 𐠊 𐠋 𐠌 𐠍 𐠎 𐠏 𐠐 𐠑 𐠒 𐠓 𐠔 𐠕 𐠖 𐠗 𐠘 𐠙 𐠚 𐠛 𐠜 𐠝 𐠞 𐠟 𐠠 𐠡 𐠢 𐠣 𐠤 𐠥 𐠦 𐠧 𐠨 𐠩 𐠪 𐠫 𐠬 𐠭 𐠮 𐠯 𐠰 𐠱 𐠲 𐠳 𐠴 𐠵 𐠶 𐠷 𐠸 𐠹 𐠺 𐠻 𐠼 𐠽 𐠾 𐠿 𐡀 𐡁 𐡂 𐡃 𐡄 𐡅 𐡆 𐡇 𐡈 𐡉 𐡊 𐡋 𐡌 𐡍 𐡎 𐡏 𐡐 𐡑 𐡒 𐡓 𐡔 𐡕 𐡖 𐡗 𐡘 𐡙 𐡚 𐡛 𐡜 𐡝 𐡞 𐡟 𐡠 𐡡 𐡢 𐡣 𐡤 𐡥 𐡦 𐡧 𐡨 𐡩 𐡪 𐡫 𐡬 𐡭 𐡮 𐡯 𐡰 𐡱 𐡲 𐡳 𐡴 𐡵 𐡶 𐡷 𐡸 𐡹 𐡺 𐡻 𐡼 𐡽 𐡾 𐡿 𐢀 𐢁 𐢂 𐢃 𐢄 𐢅 𐢆 𐢇 𐢈 𐢉 𐢊 𐢋 𐢌 𐢍 𐢎 𐢏 𐢐 𐢑 𐢒 𐢓 𐢔 𐢕 𐢖 𐢗 𐢘 𐢙 𐢚 𐢛 𐢜 𐢝 𐢞 𐢟 𐢠 𐢡 𐢢 𐢣 𐢤 𐢥 𐢦 𐢧 𐢨 𐢩 𐢪 𐢫 𐢬 𐢭 𐢮 𐢯 𐢰 𐢱 𐢲 𐢳 𐢴 𐢵 𐢶 𐢷 𐢸 𐢹 𐢺 𐢻 𐢼 𐢽 𐢾 𐢿 𐣀 𐣁 𐣂 𐣃 𐣄 𐣅 𐣆 𐣇 𐣈 𐣉 𐣊 𐣋 𐣌 𐣍 𐣎 𐣏 𐣐 𐣑 𐣒 𐣓 𐣔 𐣕 𐣖 𐣗 𐣘 𐣙 𐣚 𐣛 𐣜 𐣝 𐣞 𐣟 𐣠 𐣡 𐣢 𐣣 𐣤 𐣥 𐣦 𐣧 𐣨 𐣩 𐣪 𐣫 𐣬 𐣭 𐣮 𐣯 𐣰 𐣱 𐣲 𐣳 𐣴 𐣵 𐣶 𐣷 𐣸 𐣹 𐣺 𐣻 𐣼 𐣽 𐣾 𐣿 𐤀 𐤁 𐤂 𐤃 𐤄 𐤅 𐤆 𐤇 𐤈 𐤉 𐤊 𐤋 𐤌 𐤍 𐤎 𐤏 𐤐 𐤑 𐤒 𐤓 𐤔 𐤕 𐤖 𐤗 𐤘 𐤙 𐤚 𐤛 𐤜 𐤝 𐤞 𐤟 𐤠 𐤡 𐤢 𐤣 𐤤 𐤥 𐤦 𐤧 𐤨 𐤩 𐤪 𐤫 𐤬 𐤭 𐤮 𐤯 𐤰 𐤱 𐤲 𐤳 𐤴 𐤵 𐤶 𐤷 𐤸 𐤹 𐤺 𐤻 𐤼 𐤽 𐤾 𐤿 𐥀 𐥁 𐥂 𐥃 𐥄 𐥅 𐥆 𐥇 𐥈 𐥉 𐥊 𐥋 𐥌 𐥍 𐥎 𐥏 𐥐 𐥑 𐥒 𐥓 𐥔 𐥕 𐥖 𐥗 𐥘 𐥙 𐥚 𐥛 𐥜 𐥝 𐥞 𐥟 𐥠 𐥡 𐥢 𐥣 𐥤 𐥥 𐥦 𐥧 𐥨 𐥩 𐥪 𐥫 𐥬 𐥭 𐥮 𐥯 𐥰 𐥱 𐥲 𐥳 𐥴 𐥵 𐥶 𐥷 𐥸 𐥹 𐥺 𐥻 𐥼 𐥽 𐥾 𐥿 𐦀 𐦁 𐦂 𐦃 𐦄 𐦅 𐦆 𐦇 𐦈 𐦉 𐦊 𐦋 𐦌 𐦍 𐦎 𐦏 𐦐 𐦑 𐦒 𐦓 𐦔 𐦕 𐦖 𐦗 𐦘 𐦙 𐦚 𐦛 𐦜 𐦝 𐦞 𐦟 𐦠 𐦡 𐦢 𐦣 𐦤 𐦥 𐦦 𐦧 𐦨 𐦩 𐦪 𐦫 𐦬 𐦭 𐦮 𐦯 𐦰 𐦱 𐦲 𐦳 𐦴 𐦵 𐦶 𐦷 𐦸 𐦹 𐦺 𐦻 𐦼 𐦽 𐦾 𐦿 𐧀 𐧁 𐧂 𐧃 𐧄 𐧅 𐧆 𐧇 𐧈 𐧉 𐧊 𐧋 𐧌 𐧍 𐧎 𐧏 𐧐 𐧑 𐧒 𐧓 𐧔 𐧕 𐧖 𐧗 𐧘 𐧙 𐧚 𐧛 𐧜 𐧝 𐧞 𐧟 𐧠 𐧡 𐧢 𐧣 𐧤 𐧥 𐧦 𐧧 𐧨 𐧩 𐧪 𐧫 𐧬 𐧭 𐧮 𐧯 𐧰 𐧱 𐧲 𐧳 𐧴 𐧵 𐧶 𐧷 𐧸 𐧹 𐧺 𐧻 𐧼 𐧽 𐧾 𐧿 𐨀 𐨁 𐨂 𐨃 𐨄 𐨅 𐨆 𐨇 𐨈 𐨉 𐨊 𐨋 𐨌 𐨍 𐨎 𐨏 𐨐 𐨑 𐨒 𐨓 𐨔 𐨕 𐨖 𐨗 𐨘 𐨙 𐨚 𐨛 𐨜 𐨝 𐨞 𐨟 𐨠 𐨡 𐨢 𐨣 𐨤 𐨥 𐨦 𐨧 𐨨 𐨩 𐨪 𐨫 𐨬 𐨭 𐨮 𐨯 𐨰 𐨱 𐨲 𐨳 𐨴 𐨵 𐨶 𐨷 𐨸 𐨹 𐨺 𐨻 𐨼 𐨽 𐨾 𐨿 𐩀 𐩁 𐩂 𐩃 𐩄 𐩅 𐩆 𐩇 𐩈 𐩉 𐩊 𐩋 𐩌 𐩍 𐩎 𐩏 𐩐 𐩑 𐩒 𐩓 𐩔 𐩕 𐩖 𐩗 𐩘 𐩙 𐩚 𐩛 𐩜 𐩝 𐩞 𐩟 𐩠 𐩡 𐩢 𐩣 𐩤 𐩥 𐩦 𐩧 𐩨 𐩩 𐩪 𐩫 𐩬 𐩭 𐩮 𐩯 𐩰 𐩱 𐩲 𐩳 𐩴 𐩵 𐩶 𐩷 𐩸 𐩹 𐩺 𐩻 𐩼 𐩽 𐩾 𐩿 𐪀 𐪁 𐪂 𐪃 𐪄 𐪅 𐪆 𐪇 𐪈 𐪉 𐪊 𐪋 𐪌 𐪍 𐪎 𐪏 𐪐 𐪑 𐪒 𐪓 𐪔 𐪕 𐪖 𐪗 𐪘 𐪙 𐪚 𐪛 𐪜 𐪝 𐪞 𐪟 𐪠 𐪡 𐪢 𐪣 𐪤 𐪥 𐪦 𐪧 𐪨 𐪩 𐪪 𐪫 𐪬 𐪭 𐪮 𐪯 𐪰 𐪱 𐪲 𐪳 𐪴 𐪵 𐪶 𐪷 𐪸 𐪹 𐪺 𐪻 𐪼 𐪽 𐪾 𐪿 𐫀 𐫁 𐫂 𐫃 𐫄 𐫅 𐫆 𐫇 𐫈 𐫉 𐫊 𐫋 𐫌 𐫍 𐫎 𐫏 𐫐 𐫑 𐫒 𐫓 𐫔 𐫕 𐫖 𐫗 𐫘 𐫙 𐫚 𐫛 𐫜 𐫝 𐫞 𐫟 𐫠 𐫡 𐫢 𐫣 𐫤 𐫥 𐫦 𐫧 𐫨 𐫩 𐫪 𐫫 𐫬 𐫭 𐫮 𐫯 𐫰 𐫱 𐫲 𐫳 𐫴 𐫵 𐫶 𐫷 𐫸 𐫹 𐫺 𐫻 𐫼 𐫽 𐫾 𐫿 𐬀 𐬁 𐬂 𐬃 𐬄 𐬅 𐬆 𐬇 𐬈 𐬉 𐬊 𐬋 𐬌 𐬍 𐬎 𐬏 𐬐 𐬑 𐬒 𐬓 𐬔 𐬕 𐬖 𐬗 𐬘 𐬙 𐬚 𐬛 𐬜 𐬝 𐬞 𐬟 𐬠 𐬡 𐬢 𐬣 𐬤 𐬥 𐬦 𐬧 𐬨 𐬩 𐬪 𐬫 𐬬 𐬭 𐬮 𐬯 𐬰 𐬱 𐬲 𐬳 𐬴 𐬵 𐬶 𐬷 𐬸 𐬹 𐬺 𐬻 𐬼 𐬽 𐬾 𐬿 𐭀 𐭁 𐭂 𐭃 𐭄 𐭅 𐭆 𐭇 𐭈 𐭉 𐭊 𐭋 𐭌 𐭍 𐭎 𐭏 𐭐 𐭑 𐭒 𐭓 𐭔 𐭕 𐭖 𐭗 𐭘 𐭙 𐭚 𐭛 𐭜 𐭝 𐭞 𐭟 𐭠 𐭡 𐭢 𐭣 𐭤 𐭥 𐭦 𐭧 𐭨 𐭩 𐭪 𐭫 𐭬 𐭭 𐭮 𐭯 𐭰 𐭱 𐭲 𐭳 𐭴 𐭵 𐭶 𐭷 𐭸 𐭹 𐭺 𐭻 𐭼 𐭽 𐭾 𐭿 𐮀 𐮁 𐮂 𐮃 𐮄 𐮅 𐮆 𐮇 𐮈 𐮉 𐮊 𐮋 𐮌 𐮍 𐮎 𐮏 𐮐 𐮑 𐮒 𐮓 𐮔 𐮕 𐮖 𐮗 𐮘 𐮙 𐮚 𐮛 𐮜 𐮝 𐮞 𐮟 𐮠 𐮡 𐮢 𐮣 𐮤 𐮥 𐮦 𐮧 𐮨 𐮩 𐮪 𐮫 𐮬 𐮭 𐮮 𐮯 𐮰 𐮱 𐮲 𐮳 𐮴 𐮵 𐮶 𐮷 𐮸 𐮹 𐮺 𐮻 𐮼 𐮽 𐮾 𐮿 𐯀 𐯁 𐯂 𐯃 𐯄 𐯅 𐯆 𐯇 𐯈 𐯉 𐯊 𐯋 𐯌 𐯍 𐯎 𐯏 𐯐 𐯑 𐯒 𐯓 𐯔 𐯕 𐯖 𐯗 𐯘 𐯙 𐯚 𐯛 𐯜 𐯝 𐯞 𐯟 𐯠 𐯡 𐯢 𐯣 𐯤 𐯥 𐯦 𐯧 𐯨 𐯩 𐯪 𐯫 𐯬 𐯭 𐯮 𐯯 𐯰 𐯱 𐯲 𐯳 𐯴 𐯵 𐯶 𐯷 𐯸 𐯹 𐯺 𐯻 𐯼 𐯽 𐯾 𐯿 𐰀 𐰁 𐰂 𐰃 𐰄 𐰅 𐰆 𐰇 𐰈 𐰉 𐰊 𐰋 𐰌 𐰍 𐰎 𐰏 𐰐 𐰑 𐰒 𐰓 𐰔 𐰕 𐰖 𐰗 𐰘 𐰙 𐰚 𐰛 𐰜 𐰝 𐰞 𐰟 𐰠 𐰡 𐰢 𐰣 𐰤 𐰥 𐰦 𐰧 𐰨 𐰩 𐰪 𐰫 𐰬 𐰭 𐰮 𐰯 𐰰 𐰱 𐰲 𐰳 𐰴 𐰵 𐰶 𐰷 𐰸 𐰹 𐰺 𐰻 𐰼 𐰽 𐰾 𐰿 𐱀 𐱁 𐱂 𐱃 𐱄 𐱅 𐱆 𐱇 𐱈 𐱉 𐱊 𐱋 𐱌 𐱍 𐱎 𐱏 𐱐 𐱑 𐱒 𐱓 𐱔 𐱕 𐱖 𐱗 𐱘 𐱙 𐱚 𐱛 𐱜 𐱝 𐱞 𐱟 𐱠 𐱡 𐱢 𐱣 𐱤 𐱥 𐱦 𐱧 𐱨 𐱩 𐱪 𐱫 𐱬 𐱭 𐱮 𐱯 𐱰 𐱱 𐱲 𐱳 𐱴 𐱵 𐱶 𐱷 𐱸 𐱹 𐱺 𐱻 𐱼 𐱽 𐱾 𐱿 𐲀 𐲁 𐲂 𐲃 𐲄 𐲅 𐲆 𐲇 𐲈 𐲉 𐲊 𐲋 𐲌 𐲍 𐲎 𐲏 𐲐 𐲑 𐲒 𐲓 𐲔 𐲕 𐲖 𐲗 𐲘 𐲙 𐲚 𐲛 𐲜 𐲝 𐲞 𐲟 𐲠 𐲡 𐲢 𐲣 𐲤 𐲥 𐲦 𐲧 𐲨 𐲩 𐲪 𐲫 𐲬 𐲭 𐲮 𐲯 𐲰 𐲱 𐲲 𐲳 𐲴 𐲵 𐲶 𐲷 𐲸

Dunaje. Potom byla v řecké kapli společně slavena liturgie věřících²⁵. Tato zpráva by tedy potvrzovala, že se protohlaholice sv. Jeronýma v Markomanském království používala.

V severním Černomoří, v prostředí, kde působily gótské misie a kde žilo slovanské obyvatelstvo byli christianizováni i Bulhaři. Podle dochovaných schematismů z přelomu 7. a 8. století existoval v gótské eparchii bulharský (onogurský) episkopát. Toto je nejstarší svědectví o rozšíření křesťanství mezi Bulhary²⁶. V nápisech rozmístěných od Černomoří směrem na jihovýchod až do Makedonie se dochovaly protobulharské runy. Některé tyto nápisy mají křesťanský, snad ariánský, obsah. Datují se do období od 7. do 9. století²⁷. S nástupem dynastie *Dulo-Kuber* odpadli balkánští Bulhaři zpět k pohanství a v letech 803 – 836 křesťanství odtud téměř vymizelo²⁸.

Vznik Jeronýmovy protohlaholice úzce souvisel s gótskými misiiemi a tato specifická abeceda bývala ještě dlouho nazývaná gótským písmem²⁹. Měla patrně dvě vývojové větve. Vlastní hlaholice se utvářela mezi Chorvaty a s těmi se dostala za císaře Heraklia (cca 621) až do Dalmacie, kde se používala k bohoslužbám až do 20. století. Druhou vývojovou větev pak představují protobulharské runy, z kterých pravděpodobně doplnil sv. Cyril sykavky a samohlásky nevyskytující se v řečtině při sestavování cyrilice, nejmladšího a nejrozšířenějšího slovanského písma³⁰

²⁵ srov. **LE BRUN, PIERRE.** *Explication litterale, historique et dogmatique des prieres et des ceremonies de la Messe*, Paris: Florentin Delaulme, 1716, thom. iv., p. 234 – 235, dissert. 14, art. 2.

²⁶ srov. **MORAVCSIK, GYULA.** *Zur Geschichte der Onoguren* in: *Ungarusche Jahrbuecher*, Berlin: Walter de Gruyter, 1930, Bd. X, S. 64

²⁷ srov. **DOBREV, PETER.** *Inscriptions and Alphabet of the Proto-Bulgarians* [online], *Vassil Karloukovski's Page*, last modified 11. 06. 2002 [cit. 31. 12. 2006], dostupné z [www: http://members.tripod.com/~Grozniyat/pb_lang/index.html](http://members.tripod.com/~Grozniyat/pb_lang/index.html)

²⁸ srov. **LÁŠEK, JAN BLAHOŠLAV.** *Počátky křesťanství u východních Slovanů*, Praha: Sít, 1997, str. 26

²⁹ Arcijáhen Tomáš v *Historia Solonitana* v souvislosti se splitskou synodou roku 1060 uvádí: „*Tvrdili totiž, že gótská písmena vynalezl jakýsi heretik jménem Metoděj, který napsal v témže slovanském jazyku mnoho nesprávných věc proti zásadám katolické víry. Proto byl prý božím soudem odsouzen k náhlé smrti.*“ srov. **DVORNÍK, FRANT.** *Byzantské misie u Slovanů*, Praha: Vyšehrad, 1970, str. 246

³⁰ V přiložené tabulce je v horním řádku řečtina, ve druhém číselné hodnoty, v třetím cyrilice, ve čtvrtém až osmém protobulharské runy, v devátém je Aethicus, v desátém rekonstruované slovanské runy, v jedenáctém Vulfila, ve dvanáctém avesta a ve třináctém hlaholice. Šipky naznačují předpokládaný vývoj písma.

Etruské	Venétské	Slovansko-italické	Slovansko-panonské	Slovansko-baltské	Rekonstru- -kce run	Aethicus	Protobulharské	Hlaholice	Fonetická hodnota
8. st. AC 1. st. AD	6. st. AC 2. st. AD	cca 4. st. AC cca 1. st. AD	cca 3. st. AC cca 9. st. AD	cca 3. st. AC cca 12. st. AD	20. st. AD	4. st. AD cit. 8. st.	7. st. AD - 9. st. AD	5. st. AD 20. st. AD	Doba užití písma
A	Ɑ	ΑΠΑΡΑΔΡΑ	ΛΛΑΑ	Λ^ΛX4YVΛ	Ɑ	Ɑ	Ɑ 木 + 𐌲 𐌴	Ɑ	A
ⱦ	Ϝ	ⱦⱦⱦⱦ	ΒΥⱦ	ΨΨΨⱦⱦⱦ	ⱦ	ⱦ	ⱦ	ⱦ	B
Ⱨ	Ϟ	ϞϞϞϞ	ϞϞϞϞ	ⱧⱧⱧⱧ	Ⱨ	Ⱨ	Ⱨ	Ⱨ	C
ⱨ	Ϝ	ⱨⱨⱨⱨ	ϞϞϞϞ	ⱨⱨⱨⱨⱨⱨ	ⱨ	ⱨ	ⱨ	ⱨ	D
Ⱪ	Ϟ	ⱩⱩⱩⱩ	ⱩⱩⱩⱩ	ⱩⱩⱩⱩⱩⱩ	Ⱪ	Ⱪ	Ⱪ	Ⱪ	E
Ϝ/ⱦ	ⱦ	ⱦⱦⱦⱦ				ⱦ	ⱦ	ⱦ	F
Ⱬ	Ⱬ			ΥΥΥΥ	Ⱬ	Ⱬ	ΥΥΥΥ	Ⱬ	G
ⱬ	ⱬ	ⱬⱬⱬⱬ				ⱬ	ⱬ	ⱬ	GH
Ɑ	Ɑ	ⱭⱭⱭⱭ	Ɑ	Χ	Ɑ	Ɑ	ⱭⱭⱭⱭ	Ɑ	CH
Ɱ/Ɐ	Ɱ/Ɐ	ⱮⱮ/ⱯⱯ	ⱮⱮ	ⱮⱮⱮⱮ	Ɱ	Ɱ	Ɱ/ⱮⱮ	Ɱ/Ɱ	I
Ɒ	Ɒ	ⱰⱰⱰⱰ			Ɒ	Ɒ	ⱰⱰ	Ɒ	K
ⱱ	ⱱ	ⱱⱱⱱⱱ	ⱱ	ⱱⱱ	ⱱ	ⱱ	ⱱⱱ	ⱱ	L
Ⱳ	Ⱳ	ⱲⱲⱲⱲⱲⱲ	Ⱳ	ⱲⱲⱲⱲⱲⱲ	Ⱳ	Ⱳ	ⱲⱲⱲⱲ	Ⱳ	M
ⱳ	ⱳ	ⱳⱳⱳⱳⱳⱳ	ⱳⱳⱳⱳ	ⱳⱳⱳⱳⱳⱳ	ⱳ	ⱳ	ⱳⱳⱳⱳ	ⱳ	N
ⱴ	ⱴ	ⱴⱴⱴⱴ	ⱴ	ⱴⱴⱴⱴⱴⱴ	ⱴ	ⱴ	ⱴⱴⱴⱴ	ⱴ	O
Ⱶ	Ⱶ	ⱵⱵⱵⱵⱵⱵ	Ⱶ	ⱵⱵⱵⱵ	Ⱶ	Ⱶ	ⱵⱵ	Ⱶ	P
ⱶ	ⱶ	ⱶⱶⱶⱶⱶⱶ	ⱶⱶⱶⱶ	ⱶⱶⱶⱶⱶⱶ	ⱶ	ⱶ	ⱶⱶⱶⱶ	ⱶ	R
ⱷ	ⱷ	ⱷⱷⱷⱷⱷⱷ	ⱷⱷⱷⱷ	ⱷⱷⱷⱷⱷⱷ	ⱷ	ⱷ	ⱷⱷⱷⱷ	ⱷ	S
ⱸ	ⱸ	ⱸⱸⱸⱸⱸⱸ	ⱸⱸ	ⱸⱸⱸⱸⱸⱸ	ⱸ	ⱸ	ⱸⱸ	ⱸ	T
ⱹ	Λ/ⱹ	ⱹⱹⱹⱹⱹⱹ	ⱹⱹⱹⱹⱹⱹ	ⱹⱹⱹⱹⱹⱹⱹⱹ	ⱹ/ⱹ	ⱹ	ⱹⱹⱹ	ⱹ/ⱹ	U/V
ⱺ	ⱺ	ⱺⱺⱺⱺ	ⱺ	ⱺⱺⱺⱺ	ⱺ	ⱺ	ⱺ	ⱺ	Z
ⱻ	ⱻ				ⱻ	ⱻ	ⱻⱻ	ⱻ	DZ

